

יא' תשרי, תשפ"א
29 ספטמבר, 2020

הפחתת הנטל הבירוקרטי על עסקים מול ממשקי הממשלה – נייר עמדה

הפורום הכלכלי העולמי חקר ומצא שבירוקרטיה ממשלתית היא הגורם המקשה ביותר על עסקים בישראל, בשנת 2015 נקבעה תכנית חומש עד 2019, ובה כ-370 תכניות להפחתת הרגולציה אך רק כ-160 תכניות גובשו.

מדינת ישראל, כמו שאר מדינות העולם, נמצאת בתקופת חירום של פנדמיה עולמית Covid-19, אחת הדרכים לתת מענה לאתגר החירום העולמי היא הפחתת הנטל הבירוקרטי של מעסיקים מול הממשלה, דרך פורטל מקוון אשר יהווה תחנת מידע אחת לכל הממשקים, פורטל זה יעזור לאין שעור לעסקים בזמן שגרה ופי כמה במתכונת חירום בשעה זו.

- **מה ציפיות המגזר העסקי, בדומה לפורטל המקוון של דנמרק, ומטרותנו להקל על כל הגורמים לניהול עסק, פורטל אשר מספק ממשק אחיד לכל הדיווחים הנדרשים מהעסקים לממשלה**

הנטלים הבירוקרטים שנדרש לתת להם מענה בפורטל המקוון הם להלן:

- פתיחת עסקים
- תשלום מסים
- הוצאת ושינוי רישיון עסק
- הקצאת קרקע לעסק תעשייתי
- קבלת היתר בניה ואישור אכלוס
- בטיחות אש

- **על הפורטל לכלול את כל המידע הנדרש לבעל העסק (הקמתו, תפעולו וסגירתו) בתחומים הנ"ל:**

1. פתיחת עסקים - טופס מאוחד מקוון לפתיחת עסק, הכולל מסמכים מהגופים; רשות התאגידים, רשות המסים וביטוח לאומי (בתוספת של Ask Once) – מסמכים שעל בעל העסק לספק:
תאגידים:
טופס הגשת מסמכים לרישום חברה חתום על ידי מבקש רישום החברה ועורך דין, הצהרת בעלי מניות בפני עורך דין, טופס בקשה לרישום חברה, הצהרת דירקטורים ראשונים, תקנון חברה מאומת על ידי עורך דין, ומסמכי התאגדות.

מסים: מע"מ – אפשר בצורה מקוונת רק בעזרת מייצג

- מסמכים לעוסק יחיד או שותפות: תעודת זהות, חוזה קנייה/שכירות של מקום העסק (אם קיים), מסמכים נוספים המעידים על הקמת העסק ופעילותו אם קיים, אישור חשבון בנק

- מסמכים לשותפות: תעודת זהות של כל השותפים, חוזה קנייה/שכירות של מקום העסק (אם קיים), אישור על ניהול חשבון בנק משותף לכל השותפים, אישור על רישום השותפות ברשם השותפויות (אם קיים)

- מסמכים לחברה בע"מ: אישור של רשם החברות על רישום החברה, תקנון ופרוטוקול מינוי מנהלים של החברה כפי שאושר על ידי רשם החברות, שמות מנהלי החברה, מספרי הזהות שלהם, כתובותיהם ומספרי הטלפון שלהם, חוזה קנייה/ שכירות של מקום העסק, אסמכתא על קיום חשבון הבנק של החברה.

מסים: מס הכנסה – אפשר בצורה מקוונת רק בעזרת מייצג

- הודעה לפקיד שומה בעזרת טופס פתיחת תיק עבור עצמאי או חברה
- תיק ניכויים

תשלומי אגרות: כיבוי אש, שילוט ורישוי עסק

2. תשלום מסים - מערך מקוון אחד בתשלום המסים, המספק מידע ומאחד את אפשרויות התשלום למקום אחד (מע"מ, ניכויים ומקדמות למס הכנסה)
  3. הוצאת ושינוי רישיון עסק - מקור מידע מעודכן ואחיד לגבי רישיון עסק מכל נותני האישור השונים, בנוסף ליכולת לבצע שינויים מסוימים בעסק מבלי להוציא רישיון עסק חדש, אלא עדכנו במערכת המקוונת. יש צורך בשקיפות בנוגע לנתוני בקשת רישיון העסק, והצגה למעסיק בכל שלב מה עליו לעשות והיכן הוא נמצא בתהליך הוצאת הרישיון. (ניתן ליצור מערכת דומה לנט משפט – המנהלת את כל תהליך המשפטי לכל אורכו, החל מהגשת כתב אישום תובענה או כל פנייה אחרת למערכת המשפט, המשך בכל שלבי הדיון המשפטי, וכלה בפרסום כל החלטה שהתקבלה, ובפרט פסקי דין וגזרי דין)
  4. הקצאת קרקע לעסק תעשייתי - מקור מידע מעודכן בנושא הקצאת הקרקע, בנוסף לטופס אחיד אשר מחבר בין רמ"י למא"ת והצגת משך הזמנים של טיפול בבקשות ובאיזה שלב בעל העסק נמצא בכל זמן.
  5. קבלת היתר בניה ואישור אכלוס - מקור מידע מעודכן בנוגע לקבלת היתר בניה ואישור אכלוס, יש צורך ליזמים לדעת באופן ישיר בפורטל, איזה תכניות והיתרים יש בכל מיקום, בנוסף לשקיפות מלא בנוגע למיקום היזם בכל שלב והצגת לוח הזמנים והמהמסכים הנדרשים בכל שלב מהיזם.
  6. בטיחות אש - מקור מידע מעודכן ושקוף בנוגע לדרישות בטיחות אש במקום אחד, בנוסף מידע הכולל את כל הקלות הנמצאות לבעלי העסקים השונים ודרך קבלתם בצורה מקוונת.
- הדברים המהותיים שעליהם צריך לתת מענה בצורה הראשונית:
    - מידע מעודכן בנוגע למענקים שבעלי העסקים יכולים לקבל בשעת חירום - קורונה
    - מהירות קבלת וחידוש של רישיונות עסקים
    - שקיפות בנושא זמנים שבעל העסק אמור לצפות
    - מידע אחיד ומספק על מה נדרש מבעל העסק לעשות בכל שלב בפורטל המקוון
    - מידע מעודכן בנוגע לנושאים הנדרשים מבעל העסק ומידע מעודכן לגבי מענק הקלות
    - מידע אשר מזינים פעם אחת Ask Once, והוא יכול לעבור לכל הגורמים הרלוונטים – מנטליות שבעל העסק הוא הלקוח
  - המגזר העסקי מעוניין להיות מעורב בפורטל המקוון, מעשיית ה - MVP ועד למוצר המוגמר, על מנת להיות חלק מהתהליך אשר ימלא את צרכיו של עולם העסקי, לדוגמא ציפיות טכנולוגיות של המגזר העסקי מהפורטל:
דרך הסינון שניתן לקבל מידע תהיה דרך סקטור ולפי נושא (קורונה, תשלומים וכדומה), הפורטל יהיה ממשק פשוט אך לא פשטני, ידידותי למשתמש ובטוח למידע שהמשתמש מזין לתוכו.

דוגמא לחידוש רישיון עסק:

מלון באזור המרכז, עם כ-30 חדרים - מלון עם 20 שנות וותק בתעשייה.

בשלב הראשון בקר של הרשות המקומית הגיע על מנת לבדוק את המלון (לגבי אשפה, מים וכדומה), אך הוא נתן את דעתו גם על נושאים של ניקיון והזזת אזור מחסנים. לאחר פתרון נושאים אלה לפי המלצות הבקר, בשלב השני הגיע בקר של משרד הבריאות, אשר לא הבין למה בקר של העירייה מגיב בנושאים אלו והוא המליץ דברים שונים לבעל המלון, אשר גרמו לעיכובים ובזבוז כסף מיותר. בשלב השלישי, הגיעה ביקורת של מכבי אש אשר דיברה על הכנסת מערכות ספרינקרים לבית העסק (בפועל הכבאות כל פעם העניקה הארכה ולא הדגישה את לוח הזמנים שיש לסדר נושא זה בצורה רשמית, עד לאותו רגע שהכבאות סירבה לחידוש הרישיון). בשלב הרביעי, הגיעה ביקורת של הרשות המקומית בנוגע לנגישות.

- קבלת רישיון העסק לקחה מעל שנה וחצי בסה"כ, ולכל אישור לקחו שבועות רבים להגיע, בעל המלון לא היה מודע ללוחות הזמנים או היכן הוא נמצא בכל שלב של קבלת הרישיון בכללי ובפרט מול כל גורם. בנוסף, על מנת להמשיך לעבוד כרגיל ובו בזמן לעבוד כל פעם מול משרד חדש על מנת לקבל את הרישיון, על בעל המלון לשכור את שירותיהם של יועצים חיצוניים (עזרה בקבלת הרישיון, עו"ד וכדומה)
- בעל המלון היה צריך לסגור חלקית את המלון למען שיפוצים בשביל האישורים הנדרשים, וכמו כן היה צריך לשנות את מיקומם של חדרי תפעול במלון והחזרתם למקומם, עקב דרישות סותרות בין המשרדים.
- כרגע לא קיימים מפרטים אחידים של משרד הבריאות בנוגע לחלקים שונים במלון, אלא רק הנחיות, כלומר, כל בקר שמגיע יכול למנוע לעכב את קבלת רישיון העסק עקב דרישות שהבקר חושב לנכון באותו ביקור. (במקרה זה עקב הכנסה והוצאה של כביסה מלוכלכת מאותו פתח)
- לבסוף, ישנה הרגשה של חוסר סדר וארגון בין הגופים הללו, מלון זה קיבל כתב אישום (למרות שבעל העסק הגיש השגה) על ניהול עסק ללא רישיון, למרות קבלתו של העסק היתר זמני לפעול על מנת לפתור את האי סדירויות.

פתרון לבעיות אלו, יכול להיות מורכב משני גורמים:

1. שיתוף פעולה בין הגופים - על מנת ליצור מתווה משותף על לוחות הזמנים של ביקורת העסק, שיתוף של מידע וממצאים בין הגופים, קביעת קירטריונים ברורים לכל גוף
2. מידע לבעל העסק - הצגת מידע, לוחות זמנים ואת הדרישות מבעל העסק בכל שלב בצורה שקופה, בנוסף ליכולת להגשת ערעור דרך הפורטל.